

● POGOVOR S PREDSEDNIKOM NAŠEGA OBRTNEGA ZDRUŽENJA ZVONETOM ŠTRUKLJEM

Kaj storiti za razvoj drobnega gospodarstva

Razvoju drobnega gospodarstva namenimo v naši republiki in v občinah kar precej pozornosti. V Sloveniji smo že pred leti sprejeli program razvoja za to področje, sklenili smo tudi družbeni dogovor o njegovem pospeševanju. Podpisnik tega dogovora je tudi naš izvršni svet. Vidi se, da smo za boljši položaj drobnega gospodarstva storili kar veliko, vendar pa se stanje v nasprotju s pričakovanji ni bistveno popravilo. Tako so ugotovili tudi vsi trije zbori naše občinske skupščine, ko so na skupnem zasedanju v juliju vzeli pod drobnogled stanje te veje gospodarstva od leta 1983 dalje in možnosti za razvoj v prihodnjih letih.

Pripombe k tej analizi je na zboru združenega dela imela tudi delegacija obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, zadevale pa so predvsem seznam deficitarnih obrtnih dejavnosti in pa pobudo, naj se v bodoče drobnogospodarstvo obravnava tudi po panogah. Prav ta seja občinske skupščine nas je spodbudila, da smo za pogovor o tej aktualni temi zaprosili predsednika našega občinskega obrtnega združenja Zvoneta Štruklja. Mimogrede naj še povemo, da je naš sogovornik tudi neprofesionalni član izvršnega sveta naše občinske skupščine, čeprav bo v našem pogovoru nastopal v vlogi predsednika združenja.

Ne lo odveč, če takoj na začetku pogovora orisate, kako si v občini zamišljamo razvoj drobnega gospodarstva.

Razvoj drobnega gospodarstva si radi razlagamo različno, jasno, vsak iz svojega zornega kota; obrtnik vidi v razvojnih prizadevanjih nekoliko večji kos kruha zase, direktor majhnega podjetja rešitev vseh težav gospodarjenja, mnogi pa si razvoj predstavljajo kar ob »dobrih, starih, utečenih« normativih.

Mislím, da pravi razvoj temelji na treh zelo preprostih postavkah: prvič to so nove enote drobnega gospodarstva, tako družbenega kot zasebnega, ki morajo imeti osnovo v znanju, novih tehnologijah in novih trgih; drugič — tehnološki in poslovni dvig obstoječih enot, torej posodobitev in ne povečevanje v velike delovne organizacije, kar je bilo do nedavna »častna dolžnost« direktorja malega podjetja; in tretjič — povečevanje števila zaposlenih v drobnem gospodarstvu, predvsem v zasebnem sek-

troju, kar je tudi kratkoročno izredno pomembno.

Vsi drugi cilji in možne razvojne pridobitve, čeprav zaradi nerealnega stanja — tu mislim na zaostalost drobnega gospodarstva, posebno obrti — bolj stopajo v ospredje. Samo rezultati na teh treh področjih oziroma povečan družbeni proizvod so merilo uspešnosti razvoja drobnega gospodarstva.



Zvone Štrukelj: Kdor »grize« to področje, ta se bo »prigrizel« do ukrepov, ki lahko razvijejo drobnogospodarstvo (Foto: D. J.)

Iz besed na zadnji skupščini in iz gradiva v Delegatski tribuni je razbrati, da smo se na tem področju kar precej trudili, a dosegli manj, kot smo si želeli. Kje so torej ovire za razvoj te veje gospodarstva?

Povedal bom poenostavljeno: gre za premalo sredstev, za težavno spreminjanje načina razmišljanja gospodarstvenikov o potrebi in koristnosti drobnega gospodarstva in za vedno še prisotno praktično — kajti načelno ni — zadržanost do sistemskih sprememb. Toda kdor »grize« to področje, ta se bo »prigrizel« do ukrepov, ki lahko razvijejo drobnogospodarstvo. Sodiím, da smo na zadnji skupščini z gradi-

vo.n v celoti, posebno pa z nalogami, zagrizli prav v to jabolko. Torej smo »uspešni«, čeprav rezultatov še ni.

Kakšni so bili sklepi skupščine? Kateri nalog se bo treba lotiti, da bo vendarle prišlo do hitrejšega razcveta drobnega gospodarstva?

V občini moramo opraviti celovito analizo prostorskih možnosti, ob tem pa hkrati opredeliti potrebe, strukturo in druge elemente, kratko povedano, potrebujemo večplastni občinski zemljevid obrti, pa tudi »močnega« drobnega gospodarstva.

Obrtniki radi vpijemo »davke dol« občina in širša družba pa brez teh »ne zna« živeti. Ne glede na pregovor o volku in kozi mislim, da je mogoče najti rešitev, zato je naloga, da preučimo dosedanje davčno politiko in možne učinke in posledice različnih novih davčnih olajšav, tako kot je bilo ugotovljeno v gradivu za sejo, izredno pomembna.

Ljubljana je ne glede na občinske meje enoten prostor, torej v mestu ne more biti pet davčnih politik, zato sklepi o enotnem pristopu do evidentiranja deficitarnih poklicev, predvsem pa pobuda za primernejše kazalce uspešnosti zasebne obrti, zagotavljajo razvoj. Pri eni izmed temeljnih nalog — ustanavljanju novih enot drobnega gospodarstva v družbenem sektorju (število zasebnih obratovalnic se relativno hitro povečuje), se zavzemamo za akcijo v celotni ljubljanski regiji ali vsaj v Ljubljani.

Ste torej obrtniki zadovoljni s sklepi naše občinske skupščine? Meníte, da imate dovolj vpliva na spreminjanje razmer v drobnem gospodarstvu?

Da in ne. Da, ker je čutili pravo in ne le besedno voljo za spreminjanje razmer; da, ker obrt postaja enakopravna pri obravnavi gospodarstva in ne nazadnje da tudi zato, ker smo obrtniki primerneje zastopani v vseh oblikah družbenega odločanja.

Žal pa moram tudi večkrat uporabiti »ne«, čeprav večino

tega, za kar bom uporabil to besedo, ni vezano na odločanje skupščine. Neposredno ugotavljanje poslovnega uspeha obrtnika je vezano na precej pavšalne zakone, zato inšpektorjeve škarje zarežejo tudi v živo tkivo, nerealna amortizacija ob tej inflaciji že načenja osnovo obstoja obrti, socialna in poslovna varnost obrtnika ob tej zakonodaji pa »načenja živce« tudi najbolj zagrizenim, kooperacije in drugo poslovno sodelovanje pa so še vedno navadni kupoprodajni odnosi.

D. J.

● NALOŽBA, KI NEKAJ VELJA

Stroj podvojil ponudbo

Predstavniki Emonine Mesne industrije iz Zaloga so vodstvenim delavcem trgovine — poslovojem marketov in prodajnih centrov postavili na ogled nove pakirne stroje za vakuumsko pakiranje mesnih izdelkov ter jim predstavili pestro paleto že pakiranih izdelkov — salam, hrenovk, klobas, pršuta, kraške pancete ter raznih drugih narzkov.

»Novost v naši proizvodnji predstavlja dodatno ponudbo naših izdelkov, ki bodo, sedaj v trgovini na dveh prodajnih mestih, na oddelku klasične prodaje delicatess ter v samopostrežnem delu, v hladilnih skrinjah in policah,« pravi Andrej Štular, direktor Mesne industrije Zalog.

»Že pred dvema letoma smo se pričeli pogovarjati o sodobnem, praktičnem vakuumskem

pakiranju, ki je v tujini že dolgo znano. S takšnim pakiranjem delicatess, bomo razumljivo do neke meje razbremenili delo na delicatessnih oddelkih, popestrili bomo ponudbo, podaljšali rok trajnosti, kupcu pa omogočili, da bo iz bogatega asortimana izbral tisto, kar bo želel imeti s seboj na izletu, pikniku, ali še kakšen teden na zalogi doma v hladilniku,« je ob ogledu razpredal misli

Pavle Godec, direktor tozda Maloprodaja, ob tem pa pripomnil, da ta ponudba zavezuje Mesno industrijo, da bo ves čas pozorno pazila na skrajno kakovost in izbranost izdelkov, saj se kaj hitro lahko zgodi, da bi kupec začel na ves glas govoriti, da je kupil »mačka v žaklju«.

Naložba v vakuumsko pakiranje je veljala 100 milijonov dinarjev vendar bo kakovostnejša ponudba mesnih izdelkov v široki prodajni mreži kaj hitro odtehtala vrednost naložbe, ki so jo trgovci že pozdravili in menimo, da jo bodo tudi potrošniki.

Iz glasila Emona
E — informator

● Pestrejša ponudba in sodobnejši nakup v Veletekstil na Zaloški 59

Pozorni mimoidoči in patisti, ki jih je jesen že zvalila po nakupih, so prav gotovo opazili, da so se vrata poslovalnice Veletekstila na Zaloški 59 pred približno tremi tedni ponovno odprla. Trgovina, ki je bila zaradi prenove zaprta mesec dni, na zunanji sicer nima drugačnega videza, zato pa jo znotraj skoraj ni prepoznati. Lokal je zdaj večji in sodobneje opremljen, kar omogoča boljši in prijetnejši nakup, saj je blago bolj pregledno urejeno. S prenovo je poslovalnica pridobila tudi kletno etažo, veliko 250 kvadratnih metrov, kjer prodajajo predvsem preproge, talne obloge, vzmetnice, dekorativno in metrsko blago, posteljino, brisače in serviete. Te izdelke so prodajali tudi prej,

vendar je bil njihov izbor manjši. Precej večja kot prej je tudi ponudba ženske in moške kon-

fekcije, imajo pa tudi lepo izbiro pletenin, volne in perila. (Besedilo in slika: D. J.)



● Tretja brv čez Ljubljano

V mesecu avgustu so blizu Fužinskega gradu postavili nosilna stebra za novo, že tretjo brv čez Ljubljano, med Štepanjskim naseljem in Novimi Fužinami. Z nje bo tudi lep pogled na grad, zajezeno Ljubljano in Fužine. (Foto: Dušan G.)



● STIPENDIRANJE KOT DEL KADROVSKE POLITIKE

Izobraževanje za znanje, ne za potrebe združenega dela

Čez štirinajst dni bodo zbori naše občinske skupščine na prvi jesenski seji med drugim obravnavali tudi stipendiranje v naši občini, to je področje, ki je sestavni del kadrovske politike, obenem pa se je nemogoče pogovarjati o njem, ne da bi hkrati spregovorili še o izobraževanju. Zato se tudi člani našega izvršnega sveta, ko so pregledovali gradivo o tej temi, niso mogli izogniti kritičnim besedam o srednjem usmerjenem izobraževanju, ki namесто, da bi izobraževalo za prihodnost, bilo torej korak pred združenim delom, služi ohranjanju obstoječega stanja, to je nizki tehnološki opremljenosti naših delovnih organizacij in pa zaposlovanju ljudi s premalo izobrazbe. To ima seveda svoj vpliv tudi na študentsko politiko.

Za šolsko leto, ki se je pravkar pričelo, so bile v naši občini razpisane 1104 kadrovske štipendije, kar je 246 več kot lani. To povišanje je enakomerno porazdeljeno po vseh stopnjah šolanja. Največ štipendij pa je tudi letos namenjenih kovinarstvu in strojništvu, gradbeništvu, ekonomiji, trgovini in lesarstvu. Zadnjih pet let v občini raste število razpisanih štipendij, vendar se izobražbeni sestav v delovnih organizacijah

spreminja prepočasi. Največ kadrovske štipendije se še vedno šola na tretji in četrti težavnostni stopnji, čeprav smo tu lani opazili majhen padec, njihovi število narašča na peti stopnji, medtem ko na šesti in sedmi ni bistvenih sprememb. Precej razpisanih štipendij ostaja nepodeljenih, predvsem za poklice, ki jih je premalo, to je zlasti v gradbeništvu, kovinarstvu in strojništvu. V lanskem šolskem letu od 858 razpisanih štipendij

ni bilo podeljenih 305.

V občini se zavedamo, da nam brez izobraženih in sposobnih ljudi ne bo koristila še tako sodobna tehnologija. V družbenem planu občine za to srednjeročno obdobje smo predvideli dvig tehnološke ravni naše industrije, vprašanje pa je, kako se tega nameravamo lotiti v delovnih organizacijah. O tem namreč obstaja bolj malo podatkov, saj je od 136 odzovov svoje planske dokumente poslalo le 25.

Ob koncu leta 1981 smo imeli v občini zaposlenih 0,3 odstotka delavcev s končano osmo stopnjo študija, 3,7 odstotka z visoko izobrazbo, 4,1 z višjo, 15,3 s srednjo, 24,6 odstotka kvalificiranih in 52 odstotkov polkvalificiranih in ne kvalificiranih delavcev. Ob koncu lanskega leta je bilo stanje nekoliko boljše. Zaposlovali smo 5,1 odstotka delavcev z visoko šolo, 5,3 z višjo, 17,9 s srednjo, 29,6 kvalificiranih in 42,1 odstotka polkvalificiranih in ne kvalificiranih delavcev.

Ta neugodna izobrazbena struktura zaposlenih predstavlja resno oviro pri prestrukturiranju močanskega gospodarstva in uvajanju tehnološko in razvojno bolj zahtevne proizvodnje, saj nizka tehnološka raven, ki zahteva precej ročne dela, povzroča zaposlovanje ljudi brez ali z manj izobrazbe. Vendar podatki o vpisih v šole kažejo, da bodo mladi v povprečju dosegli višjo izobrazbo, kot jo imajo že zaposleni delavci, kar bi lahko — ob ustreznem zaposlovanju seveda — popravilo izobrazbeni sestav v ozidih naše občine.

D. J.

Štipendijo iz združenih sredstev je v naši občini v preteklem šolskem letu prejelo 167 dijakov in študentov.

● Kot je znano, smo pred nekaj meseci tudi v naši občini sprejeli dopolnilne samoupravne sporazume o štipendiranju na območju ljubljanskih občin, hkrati s tem pa dopolnili tudi družbeni dogovor o štipendijski politiki. Gre za večjo prožnost pri podeljevanju kadrovske štipendije, višje štipendije za mlajšino, ki se šola zunaj kraja bivanja, večjo stimulacijo k učnemu uspehu, valorizacijo štipendij vsake tri mesece in kot pomembno novost tudi štipendiranje talentirane mladine.

V delovnih organizacijah naj bi se v letošnjem letu — tak bo predlog odbora za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o kadrovski politiki in hkrati tudi našega izvršnega sveta občinske skupščine — pregledalo še enkrat svoje srednjeročne plane s kadrovskega vidika, ustrezne institucije naj bi čimprej izdelale kriterije in merila za ugotavljanje izjemno talentiranih učencev, tako da bi jih šole lahko predlagale za štipendijo. Naša občinska skupščina naj bi dala tudi pobudo republiški skupščini za obravnavo sistemskih vprašanj s področja izobraževanja in kadrovske politike. Prihajajočim generacijam je namreč treba zagotoviti čim višjo izobrazbo skozi splošni sistem rednega izobraževanja, ne pa tako kot sedaj, ko je ta razbit na več kot 200 programov, smeri in podsmerni.

D. J.

Delo osnovne organizacije ZK se odraža tudi v uspešnem poslovanju

(nadaljevanje s. 1. strani)

ukinili delovno soboto in tako skrajšali delovni čas za 42 ur tedensko na 40. Ta delovna sobota je marsikateremu delavcu povzročala težave glede prevoza na delo, storilnost ob tem dnevu je bila manjša. Za ta poskus so se odločili s pogojem, da bodo izboljšali gospodarske rezultate. To jim je tudi uspelo. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so fizični obseg glede na plan povečali za 5 odstotkov, prodajo za 8, konvertibilni izvoz pa za 6 odstotkov večji od načrtovanega. Letos na trg poslali že 18 novih izdelkov. Obenem pričau-

kujejo, da bodo s skrajšanim delovnikom dosegli manj nezdgov pri delu in obolenj hrbtenice ter nog.

Nekoliko slabši so le poslovni rezultati v tozdu Mirna, in sicer zaradi zamud pri izvozu otroške hrane v Sovjetsko zvezo in pa zaradi velikih zalog krompirja in kosmičev.

Govorili so tudi o delovanju članov ZK v HP Kolinski in ugotovili, da je opaziti mlajšnost pri delu v sami osnovni organizaciji, res pa je, da so komunisti navzoči v vsem življenju tovarne. To se tudi kaže v njenem poslovnem

uspehu. Biti komunist ne pomeni udeleževati se zgolj sestankov, pa tudi dela osnovne organizacije ne merimo po tem, marveč po uspehu, ki ga dosega delovna organizacija v celoti, je ob tem menil član CK ZKS Živko Pregl. Sicer pa je delovanje osnovne organizacije odvisno predvsem od tega, kako smo uspeli vsakega člana ZK usmeriti v res prave probleme, v tiste, ki ga zanimajo, je poudaril Živko Pregl.

V Kolinski so tudi pripravili izobraževanje komunistov, katerega rezultati so bili dobri. Prav osnovna organizacija ZK v

skupnih službah je bila pobudnica za ocenjevanje komunistov kot članov organizacije in kot vodilnih delavcev.

Predsednik našega občinskega komiteja ZKS Ivan Kuhar je komunistom iz Kolinske orisal najpomembnejše naloge, ki so v tem obdobju pred to organizacijo. Predvsem je poudaril krepitev našega gospodarskega razvoja, utrjevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja in prenovo ZK v smislu idejne, akcijske in kadrovske krepitve.